

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespondinti ai nostri, si de a dreptulu la Redactiune **Stationsgasse Nr. 1**, unde sunt a se adresa si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea sau expeditiunea; câte vor fi neînfrântate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anunturi si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde câte 7 or. de linia; repetitiile se facu cu pretiu scadutu. Pretiulu timbrului câte 30 cr. pentru una data se antecipa.

de două ori în săptămână: Joi-a si Sambata; în când va pretinde importantia materialului, va esi de trei sau de patru ori în săptămână.

Pretulu de prenumeratiune,
pentru Austria:
anul întregu 8 fl. v. a.
dumetate de anu 4 fl. v. a.
patru luni 2 fl. v. a.

Prețulu Românii și străinătate:
anul întregu 12 fl. v. a.
dumetate de anu 6 fl. v. a.

Posta, în 11 iunie n. 1873.

Complanarea diferentelor cu Croația — revizuirea articolului XXX de lege din 1868, — este tericita primita si ase-

Acest'a ni vestescu foile guvernamentale — de câte va dile în coci, cu pozitivitatea. Dar „P. Lloyd“ de ce are omenia d'a si splică francu la complanare — eschiandă:

Multiamita moderatiunei perspicace membriloru deputatiunei, croate!

Intr'adeveru — multiamita moderatiunei croatice! Căci dintre dije puncte de gravamine si postulate croatice ceteră, la sesse deslegarea este: „nu potutu primi!“ si numai la biete patru primitu câte ceva, ce parte numai s'ena, parte nici nu s'ena a concessiunei!

Va se dica: croatii au formulatu preșunimarișore si multisiore, pentru se ceda meru intru tôte si se se mulțimesca cu — ceva schimbări, fora nici valore practica! Asia de esemplu:

Au cerutu croatii, ca denumirea lor se nu urmedie la propunerea si pre langa contrasemnatura ministrului presiedinte magiaru; — căci această influinta vateama autonomi'a Croatiei. Acastă pretensiune — nu s'a primitu, s'a facutu croatiloru concessiunea eschidă, ca se pôte fi alesu de banu si unu ministru, carele in sa pre timpulu funcției sale banale se nu pôte avé vr'o valoare militaria.

Au cerutu mai de parte Croatii, ca ministrulu Croatu din Buda-Pesta se fia numeabilu și Dietei croate. — Acest'a s'a primitu, in sa admisu ca, ministrulu croatu se aiba a comunică Banu decisiunile guvernului unguurescu, si cătu n'ar fi de acordu cu acelea, se si va face observatiunile sale la acelea!

Au cerutu apoi croatii, ca cetatienui magiaru numai prin impamentenire sau casigarea indigenatului se pôte deșia, și Croatiei. — Acest'a nu s'a primitu, și s'a atatoritu ca — toti cetatenii unei țiere se fie recunoscuti de cetate si in cealalta!

Au cerutu in fine Croatii, ca cu eschidarea mandatului Dietei croatice, se pôte și mandatulu Delegatiunii seu reprezentantiunei aceleasi Diete la Diet'a Ungariei. — Nici acest'a nu s'a potutu, și propusu o dispozițiune, ca celu multu de trei ani de dile se aiba a fi convocata Diet'a croatica! Precandu cea magiara de trei luni de dilele trebe se se convôce!

„Eti, astfelu sunt tôte patru marile chestiuni, ce geherosii magiari i ferira de temetulu caror'a delegatii croatii s'impacatiunea! Dupa noi — pe de Ddieu a mai vorbi de o modificarea legi, pe astfelu de base de ne-

Nu ne miramu deci, că foile croate s'arali si opozitionali — condamna si impu impacatiunea pre bas'a unor valuri de concessiuni. Dar nici de — perspicace moderatiune“ a membriloru din comisiunea regnicolare nu ne amu, căci er „P. Lloyd“ ni vorbesce ca de incoronare a lucrului, despre posibulu tactu alu dlui ministru presiedinte Szlavay, carui „de buna s'ema va ceda a delegă spre multumirea comisiunei chestiunea de persone!“

„Adeca se se impartiésca postulu — mai vate și mai gras, apoi — acest'a lucrulu de frunte!! Caracterulu politiu.

Posta, în 10 iunie n.

Sub titlulu „Dacia Traiana“, mai multe foi magiare, dupa „Magy. Polgár“ din Clusiu, respandescu o mistificatiune colosale, si — nemicu mai pucinu de cătu onorabile, despre o cauza forte innocinte, publica si laiale, ce ne privescu mai vertosu pre noi, pre Romani.

Acestu „Magy. Polgár“, carele intru redigatori si principali are pre dlui Moldovan Gergely, celu ce meru lucră, seu celu pucinu dice că lucră, pentru lamurirea adevarului in referintiele nostre natiunale facia de patri'a comuna si natiunea magiara, — acestu demu organu, pre care noi intr'unu timpu incepusem a ni intemeia unele bune sperantie, prin mistificatiuni d'aste meru devine totu mai multu incurcatoriu si instrainatoriu. Deci noi, intru interesulu adevarului si alu causei comune, cauta se-i atragemu cea mai serioasa atentiune asupra acestui casu de facia.

„Magy. Polgár“ — scriu foile, „sub titlulu de „Dacia Traiana“ aduce unu articlu, desi imbracatu in intunecatu missicu, dar si astfelu interesante, despre activitatea unei societati secrete, (vedi asi! secrete, dar care se anuntia prin tôte foile!) impartitorie de carti, carea incepe a se estinde si asupra patriei nostre. Acastă societate, s'a constituitu in Paris, si scopulu ei e — senguru numai de a provede pre natiunalitatele Ungariei cu carti. De curenda gimnasiulu din Bradu primi ca la 116 tomuri; totu asi primescu si serbii si alte natiunalitati. Cetimu in acea foia si o cunoscintia despre cuprinsulu unei atari carti, dupa care autorulu vorbesce „despre poporulu subjugatu alu Daciei Traiane; amintese de frangerea jugului; pre tenerime se trudesce a o indemnă la asociari politice, etc.

Cetitorii nostri din fôia nostra si din celelalte foi romane, siu pre bine că, — ce felu este societatea impartitorie de carti franceze din Paris si ce mare diferentia este intre aceea si fôia „Dacia Traiana“ din Roma, carea abia incepu a vedé lumina fora ca macar se fia cunoscuta publiculu romanu! Siu de buna s'ema, căci — de unde ar vorbi, deca nu ar sci — despre acest'a si domni de la „Magy. Polgár“. Ei bine: pentru ce mistificarea? Pentru ce a respandé unu neadeveru atatu de uritu?! — Cuprinsulu „Daciei Traiane“, dd. de la „M. Polg.“ nu-lu cunoscuci nici ei; dar astepte că li-lu vom face cunoscutu noi, si se vor convinge că — nu se lucră d'a impartit carti intre natiunalitati, si că — nu are nici cea mai mica atingere, cu atatu mai pucinu este identica acea „Dacia Traiana“ din Roma cu — societatea impartitorie de carti franceze, pentru popularisarea literaturii franceze, intre poporale simpatece din Oriinte!

„Albina“, de unde credemu că „M. Polg.“ scote informatiuni, nu are secretu, nici program'a d'a face — in ori-ce privintia vr'unu secretu facia de Ungaria si de natiunea magiara; din contra, ea are parol'a: d'a fi sincera si franca, macar cu pericululu d'a-si face contrari pre tôte partitele magiare si intréga poterea si stepanirea de astadi a domniloru magiari! Pentru că ea — n'a desperatu inca de posibilitatea unei luminari si intielegeri fratiesci. De aceea „Albina“ la rondulu seu a spusu in facia lunei chiar si luminatu că — ce felu este societatea franceza din Paris pentru impartirea de carti, — cui si ce felu de carti impartitu. De asemenea a spusu si va urmă a-

arată si aceea ca, ce felu este intrupinderea publicistica „Dacia Traiana“ din Roma! Dar mai pucinu este secreta, seu — productulu vre-unei societati secrete, de cari intre Romani, celu pucinu intre noi si publiculu nostru — nu essistu. —

La insusi articulu, insesi cuvintele lui „Magy. Polgár“ n'am potutu reflecte, căci — casualminte tocmă nrulu concerninte nu ni-a venitu la mana. —

Apelamu deci la leialitatea si onorabilitatea domniloru dela „Magyar Polgár“ si îi rogamu, intru interesulu adevarului si alu causei nostre comune, se coréga, se splice, se delature mistificatiunea ce au produsu prin cele ce au scrisu sub titlulu de — „Dacia Traiana!“ —

PESTA, în 11 iunie n.

Din straintetate scirile cele mai importante ni le tramite Spanta. In Siedinti'a sa de sambata trecuta in 7 iunie, Constituant'a din Madridu a prochiamatu cu tôte voturile contra — numai 2, de forma definitiva a regimului Republic'a federale, carea se splica astfelu, că intréga Spania are se coste din siepte state autonome si reunite intre sine pentru afacerile comune si supremele interese publice. (O forma ce — multu mai la locu ar fi in Austro-Ungaria cea poliglota.)

Totu in acea dia s'a primitu demisiunea ministeriului de pana aci si s'a insarcinatu Py y Margal cu compunerea noului guvernulu; apoi s'a luat in consideratiune o multiune de mesuri salutare pentru țiera. De aci mai incoci in sa — afacerile s'au incurcatu!

Margal in siedinti'a de domineca presentă o lista de ministri, totu omeni noi, încatu adunarea se speria si-si manifestă reprobarea. Margal credea că prin omeni noi si forte moderati ar fi in stare a conjură periclele ce incunjura țiera.

Urmarea fii, că noulu ministeriu se retrase si carna se incrediu ministeriului de pana aci, votandu-i-se incredere. Dar — manedî pentru ne'ntielegeri finantiali, si acestu guvernulu er se retrase! Confusiunea e mare, si Carlístii facu progrese. —

In Francia guvernulu lui Mac-Mahon, dupa ce se frementă si sfortia — in afara prin lingusiri si promisiuni, in intru prin violintia si presiune, de a-si casigă vedia si respectu, acuma meru convingendu-se că — nu merge nici intr'o parte, stepanii monarchisti incepura a cochetă cu republicanii, a nume a aruncă priviri amorose spre stang'a centrale. Totu in daru! Lumea se astépta la unu fiasco. —

Intr'aceea o consecintia rea si daunosa dejă se anuntia. Dupa schimbările intemperate in Versalia, Prusia si Italia, conoscendu firea omeniloru deveniti la potere si complotulu, prin care au devenitu, iute se apropiara si — dupa cum positivminte anuntia unele foi — incheiara aliantia formale, pentru d'a pre-impință periclele cese crede că nutrescu in inim'a loru clicasii din Versalia! —

In Romania, pre candu Domnitorulu Carolu retacesce — Ddieu 'lu scia — prin cari parti ale Carpatiloru din Oltenia, fora ca cine va se se mai ingrigesca de elu, — ochii si inimele poporatiunei intrégre s'a concentratu la Ruginosa, unde ieri se depusera la odihna eterna Rema-

sitiile pamentesci ale fostului Domnitoriu Joane Alessandru Cusa. Astfelu de manifestatiune — asi se dice, că — n'a mai veditu tierile romane! — Vedeti domniloru stepani de astadi, unde conduce politica vóstra inimele romane!

Societatea „Petru Maioru“, care — precum se scia, este reuniunea junimei romane din Buda-Pesta, pentru scopulu culturai natiunale, — conformu anuntului seu ce publicaramu acú 8 zile, luni-a trecuta d. m. la 4 ore, celebră cu tóta demnitatea soleni a sa constituire pe temelulu stateloru natiunale de guvernulu.

Localitatea societati, ce e drepta, pentru o atare serbatore — pre pucinu oportuna; dar cu atatu mai cu ingrigire decorata natiunalminte si cu multa interesare cercetata de publiculu romanu, in frunte cu o frumoasa cununa de dame, eră plina indecanta, pana in coridoru. Societatea „Romania jună“ din Vienna a fostu reprezentata prin insusi pre demnulu ei presiedinte Dr. Popu, Cuventulu de deschidere si de incheiere alu dlui v. presiedinte G. Mihályi asemenea tôte prelegerile literarie, si productiunile chorului vocalu, resusau celu mai excelentu spiritu natiunale, desamintindu tôte cu tonu inaltu dubios a conditiune ce a viciat o naltulu ministeriu magiaru in §. 4 alu stateloru, că membri potu fi numai cetateni de limb'a romana ai patriei magiare! care conditiune pre multi teneri il-a vatematu in consecinti'a loru romane, in cătu a preferitu a se eschide din societate; pre candu totu aceea celorlalti li-a fostu, precum se dovodi eclatantminte — unu impulsu mai multu, de a-si devoltă, perseverentiund si manifestă romanitatea!

Ne a incantatu pre nimerit'a splicatiune ce dlui v. presiedinte Mihályi o dede in cuventulu seu de deschidere — acellii pobitu §. 4, numindu-lu sierpele ce prin dusimantii romanismului s'a viritu in sinulu societati, pre carele in sa societatea bine conșcendă-ll, ai-tiene de sacra detorintia, alu combate si a-i paralid ori-ce efetu! — incheindu bu juramentu solenu, că — nu numai aci in societate, di in tóta vici'a loru membri ei vor lucră conformu acestei detorintie ca romani intreg!

Lasandu descrierea cu de a mentintulu — junimei inesi, noi din parte-ni nu potemu de cătu se ni respicamu mandr'a nostra cu o tenerime de astfelu de credintia, activitate si insufletire natiunale!

In Cas'a repr. a Dietei unguuresci astadi s'a inceputu desbaterea asupra granitiei militari.

O vorba cu antagonistii nostri.
Pesta, în 10 iunie n. 1873.

Ce facemu noi? — Ce face „Albina?“ — Ce scrie Babesiu, totu meru, neșagindu-se pre domni, candu totu nemicu n'ajuta; — ba inea ni strica, intru cătu mai interita pre dusimantii nostri!

Asia audiramu mai alalta-ieri eschiandă — pre unu amicu alu nostru.

D'apoi nu vedeti dvóstra că — ce facemu noi?! — Ei bine, éca Vispunemu si mai limpede; căci ougetulu nostru fiindu curatu, intentiunea sincera si publica, nici a minte nu ni vine să facemu vr'unu secretu, se ascundemu ceva, seu se ne tememu pentru ceva.

Apoi facemu aceea că — noddnu dia de dia, pre cătu ni ajungu debilele poteri, pe catelu ce se comitu de sus si de diosu in contra nostra, a poporului si a patriei, — le notamu, pentru ca in viitoriu — seu se le corogemu si evitamu, seu se le rasbundamu si respective aspănam.

Dar — ce socotiti dvóstra, domniloru magiari, si voi fratiloru antagonisti natiunali, — cum ére s'ar poté vindeca, si — cu timpulu espiá si estirpá retacirile si nebunile omeniloru,

a nume a celor ce se numescu mari si poteri, deca mereu ele nu s'ar nota si constatate si combinate — in faoi'a tribunalei opiniei publice ?!

Dar cum se crece omenimea? — cum se emancipa sau scote ea mereu din starea dobitociei, cum se conduce ea mereu, ca se — apuce in man'a sa propria si se-si draga ea insasi sortile ?!

Dar noi — „dămu cu bat'a n' bat'a.“ — Cum asia ?

„O facemu pre oblu“ — Nu pricepemu ! Ni spunemu pre francu, pre pe facia cugetele si parerile, si vatemamu pre fora crutiare pre cei poteri, de la cari depinde sortea nostra !

Ah! — pre francu, pre oblu, pre fora crutiare ni spunemu cugestulu, sentirea, convic-tiunea ?

Ore noi mai oblu, mai francu, mai fora crutiare vorbimu, de catu facu domni atentatele loru, isbirile loru, in contra nostra ?!

Apoi — de ce nu? Candu noi nu vom se amagimu, se insielamu pre nimenea; candu noi avemu consciinta intentiunei noastre bune, legale, morale, leiale si patriotice; candu noi dupa minte si esperiinta suntemu petrunsi de convic-tiunea ca — ni facemu detorinta, ca — numai astfelu se pote pune stavila abuzului si peccatului si se pote salva de periclu carulu statului, carele condusu de nicea omeni, orbiti de patima, mana oblu spre prepaste, cu natiunea magiara in elu, si cu cea romana tereita dupa elu!

Sau ca — dora cine-va nepreocupatu, se indoiesce despre reu, de calea retacita, de peccatu, de periclu, de prepaste ?

Ei bine; noi aceta o semtimu cu totii, obei ne dore de morte; dar — chiar deca noi am fi atatu de tempiti si indobitociti prin jugulu secularu, in catu se n'o semtimu (si pricepemu, — ni-o spunu, ni-o splica si respica pe fie-care dia o suta de voci, mai puoinu corupte, tocmă din taber'a domniloru orbiti de Ddiu !

Si — apoi in fine, ca dora astadi e tempu de crutiare, candu pre noi, si nici cele mai sacre semtiamente ale nostre — nime nu le crutia!

Sau ca dora, am ajunsu ca cei din leganu in politica, se ne invetie ca — ce va se dica a pactu ou cei de dreptu istoricu, cu domni, cu tiranii poporului!! — cum trebuie dresatu poporulu de factors, ca se incete a se privi sclavu in casa, in most'a sa !?

Ar fi pre prostu, si totu asi de ridiculu. Sau ca dora seriosu pote fi vorb'a ca — mai multu stricamu prin vorb'a franca, prin spunerea adeverului oblu ?

Ah, Dōme! Astadi candu pre facia se desbatu si urdiescu si punu in lucrare planuri uoidiatōrie pentru natiunalitatea nostra !

Dati-ne pace — deci, dloru criticastri pre intiepti; caoi — ce pote, si ce ajunge uniliti'a si tacerea si prefacerea si rabadarea infinita a intieptiunei vōstre, am vaditutu in trecutu si esperidamu amaru se astadi, si — se ne

apere Tatalu din ceriu d'a mai repeti acea politica si pe viitoriu! Dati-ne pace se ni facemu noi a nostra sacra detorinta, of zelu si sinceritate, pre cum o pricepemu, ca barbati de consciinta si demnitate, pre cum avemu norocirea d'a ne semti; — er voi, frati antagonisti, mergeti pre calea de pana acuma, pitulandu-ve si mascandu-ve, si facendu — nemic'a, pre cum — sunteti nemic'a ! —

Viena, in 8 iuniu n. 1873.

(v.) Ieri dupa mediadi plecā de aici spre Germania marele oșpe, adeveratulu Domnu Domnitoriu, pre cum 'lu numi „Albina,“ Cesarele Colosului nordicu, „Alessandru alu II-lea — petrecutu cu aceeași amabilitate ostentativa din partea „Altissimilor“ nostri, ca si la soaire.

Multe s'riu gazetele, multu mai multe in sa vorbescu limbele Vienesiloru despre aceta vedinta si — despre caracteristicile si consecin-tiile ei; dar — pote se fia vorbe gōle; caoi cine ar soi, ce ascundu in sinulu loru sferile sa persōnele — atatu de isolate de catra moritorii comuni !

Ceea-ce se soie, pentru ca a batutu la ochi in modu drastic, a fostu indispusitiunea continua a Imperatului muscaliloru. Ori unde ori candu s'a aretatu, a portat'o pre facia si a manifestat'o prin intraga tienut'a sa. Si — nime nu i-a potutu afla adeverat'a causa! De ai variele combinatiuni si coniepture!!

Ca — „Alessandru alu II-lea“ a venitu numai constrinsu de momente politice-diplomateca — ca se ni stringa man'a, pre candu mai dragu i-ar fi se ni stringa gutulu!

Ca — a venitu se paralisedie planurile lui Bismark, se ne emancipe din ghiarele lui; dar ca — in data dupa prim'a intelnire s'a convinsu cumca suntemu multu mai tare incurcati in laturile aceluia, de catu se mai fie vr'o sperantia !

Ca — ar fi venitu in contra opiniei publice din Russia, carea nu iarta Austriei perfidi'a de la 1854/5, — si ca in momentul sosirii ar fi aflatu, cumca Austria, de candu s'a aliatu cu aristocratia unguri, este ei mai perfida !

Ca ar fi primitu sciri despre lupte desastrose a armatei sale in Asia; — ca schimbările din Francia i-ar insufla neodihna, si mai oște tōte d'aldasta.

Ca — i s'ar fi descoperitu prin polit'a sa secreta planuri de atentate in contra persōnei sale, etc. etc. de unde pre Msa muscalēca ar fi cuprins'o o ingrigire si temere mare, incatu — ori unde pasia intre poporu, pasia — asia diendu — totu in fuga si cu tipulu spaimiei in ochi!

O neliniscire nespusa, i infacisā intr'adeveru faptur'a intraga, si de aci se splica, ca polit'a nostra comandā vr'o 7—800 de feciori si agenti ai sei, costumati si necostumati, a nume pentru pazirea pretioasei persōne imperatoresci, cari — ori unde se ivi aceta, in data o cusprindeau, facendu unu gardu viu juru impre-

jurū si ferind'o astfelu de ori-ce contactu mai de aprōpe cu masele publicului !

Multe se vorbescu si se povestescu si despre manier'a Imperatului „Alessandru alu II-lea, d'a nu salut' publiculu, ba d'a nici nu-luā in socotinta; — multe si despre toastele sale in stilu lapidare, a nume despre acela, unde la salutarea din partea imperatului nostru cu „pre amatu amicu,“ respunsu rece „Majestatii sale austriace!“

Destulu ca — impresiune buna — n'a facutu si n'a lasatu, si — nime nu astēpta vre-unu bine, vr'unu cōscigu, dupa aceta intrevedere.

Aceta este mosaiculu opiniuniloru ce se manifesta in publicu despre multu dorit'a vedinta muscalēca in Viena. —

Er ceea-ce tocmā revelā „Presse“ cea vechia de aici, cumca adeca politic'a Austriei pentru d'a se conformā celei muscale in Oriente, la staruinti'a Tiarului s'ar fi invoitu a recunosce total'a neșependintia seu suveranitate a Romaniei, Serbiei si Montenegroi, — este lucrulu de pre pucina insemnatate practica pentru Vienesi. Nōa romaniloru numai coincidentia acetei descoperiri cu cele-ce totu pre acestu tempu, despre aceeași cestiune aflaramu in colōnele unora foi din Bucuresci, — ni descēptā atentiu nea intr'o mesura mai mare, si noi, dupa unele semne, si dupa cele ce ni se spunu din Berlinu, am fi pre plecati a crede cumca principele Carolu numai sub conditiunea de Suveranu, de Rege recunoscutu alu Romaniloru, s'ar mai crede posibilu pre tronulu seu. Evenimentele ni vor lamuri lucrulu!

„DACIA TRAIANA,“

consideratiuni politice-natiionali,
de ALESSANDRU BUJORU;

Anulu I; dispens'a prima, aprile-maiu;
Roma, Imprimeria Antero et Comp. 1873.

Va aparē o data pe luna, si va consiste din 7 oble in 4°. Dreptu premiu gratuitu se ofere oper'a „Roma, de dōe ori Suverana si de dōe ori Prostituita,“ care va contine 400—500 pagini: aceta e devis'a in patru carti, din cari pe fie-care abonamentu trimestralu cade un'a. De altcum aceta opera va fi publicata intraga pana la 15 ale lunei venitorie; ea va fi ilustrata cu 8—10 tablouri, reprezentandu cele mai remarcabile monumente Romane. —

Conditiiunile abonementului:

Pretulu este: pentru Romania pe anulu intregu, 20 lei n. semestralu, 1 galbenu; trimestralu 8 lei n. Pentru Austria pe anu: 8 fl. v. a.; semestralu: 5 fl.; trimestralu: 3 fl. v. a. se intielege diariulu cu premiu ou totu. — Pentru Invetatoriū poporani si pentru studintii seraci 5 fl. (1 galbenu), pe anulu intregu. Unu numeru separatu alu diariului 2 lei n. seu 80 cr. v. a. Oper'a anuciata, in parte se vinde cu 4 fl. (10 lei n.) intraga, seu 1 fl. (2 l. 50 b.) cartea. —

NB! Pentru straintate se tipalta editiune, compusa din dispensale, aceta editiune va contine articlii cei portanti, toti tradusi in limb'a franceza. — Incepedu cu dispens'a proxima, publica si o „Revista politica,“ in carea teloru ce se petrecu in tierile latine se va cea mai mare atentiu. — — —

Adresa:

Direzione de Giornale Rumane
„Dacia Traiana“

Via Paola 38, II. Piano.

Atat'a credemu ca va ajungtru d'a face, ca onorab. publicu stru se pricepa, in ce fasa noua tratu intreprenderea domnului B de atatea ori, in atatea forme, am si — inceputa!

Noi — in fine am dorī s'o o data seriosu continuata, seu aceta nu se pote, mai bine disp de totu, decatu totu mereu met sandu-se si vercolindu-se in lumorte si vietia! —

Se nu ni oara nime, a reproduc foia tiparita, articli lungi, multime de caoi — ni face nedreptate, ni cere un neșosibile, ni cere se rapimu publiculu — din seraci'a sa!

„Albina,“ — pre cum se soia, foia dintre cele mai originali; o scrie B nea sa si publiculu seu dupa trebuintile de tote dilele, cele mai tare semtite si u

Ea — pote c'ar fi mai buna, deca prumuta mai ou lacomia din tesaurul foi; pote, — in sa atunci, dupa angust cuprinsu, n'ar esprima, de sicuru n'ar in mesura de astadi semtiamentele, dorintiele, defeptele si trebuintiele — loru din Banatu, Ungaria, Ardelu si vana.

Apoi — vedeti — chiamarea este — eminentemente aceta, nu du tocmā am croit'o noi la 1866, candu tiat'o, ci — dupa cum publiculu si-a succesiuntate.

Dar aceea noi credemu ca, priviu marea ei, ea asiā presum e in momen mai buna.

Si ou tote acestea cate o data, a ata data, ne semtimu necesitati, indetora ca ei din regula, a implē mai multe ou din magazinulu ce ni ofere dlu Aless. Eca pentru ce:

Suntemu rogati — colegialminte a-i fece intreprenderea sa cunoscuta, a senta publiculu nostru; — a o studiā, tisā, a ni spune in publicu sentintia — minte a supra ei.

Dar cum ar potē se denegamu o tatea, — cum am potē se publicamu o

FOISIORA.

Dacia Traiana,

de Alessandru Bujoru in Roma, 1873.

Prefacia,

Reservata lectoriloru romani.

„La finele lunei curente espira unu anu, de candu am intratu si io, ca voluntariu in armat'a natiunala, destinata a propugnā drepturile si interesele romane: fa unu anu sterilu aceta, totalminte sterilu!

Sē justificu aceta ?

Combaterile armatei nostre, ce e dreptu, nu se esecuta cu sabta si focu, nici nu costa versari de sange: de aceea responsabilitatea mea este mai putinu grava, de catu a unui capitānu de trupe, oulpabilu de ne-activitate, de inapitudine, seu de inutila versare de sange. Negreli'a si harti'a consumata inutilmente, apesa mai putinu pe consciinta, de catu victimele unui macelu, seu de catu unu deastru causatu prin neimplinirea detorintei in lupte. Astfelu io nu am se justificu altu-ceva decatu unu lucru: tempulu perdutu; aceta perdere inae nu o justificu: o deploru! Si candu asi fi obligatu se justificu perderea acelui tempu, candu ar fi ce-avea in dreptu, se me intrebe: pentru-ce nu

ti-ai implinitu misiunea? I-asi respunde scurtu: „non potui“. Si candu ar pretinde explicatiunile dora, i-asi replica elaru: nu am potutu, pentru-ca mi-a fostu imposibile a lupta fora fortia necessaria. Aici pote interrogatoriulu, din prudentia, ar suspinde procesulu; pentru-ce insistenti'a l'ar aduce in perplexitate de a fi insui interrogatu de mine: „acordatu-mi-ai cele necesarie spre efectuarea sperantiei acum deluse?“

Fora resursele necesarie, nu s'a potutu obtiene nici-unu succesu pe campulu aceta. Dupa neșfructose eforturi facute spre a potē avansa pe drumulu inceputu, am fostu constrinsu a suspinde, (antāu pe tempu mai scurtu, si pe urma pe siese luni,) publicatiunea diariului. Ce se fi facutu alta? Se se continue mersulu cu o euta de abonati? Se fi riscatu numeri peste numeri, in sperantia unei amelioratiuni ulterioare? Aceta nu-mi convenia; am preferitu sistarea lucrului.

„Deficit pecunia, deficit omne!“

Publiculu a esitatu cu abonamentulu, asceptandu ca diariulu se apara celu putinu unu semestru ca se veda si apoi se se prenumere. Io esitamū cu tiparirea mai multoru numeri, asceptandu ca mai antāu se am unu numeru de abonenti care se garantēdie subsistenti'a foiei; publiculu nu erā dispusu a riscā, si io inca nu aveamu gustulu aceta: ambii temeamu perderea sumei avansate, si ambii eramu in dreptu

a evita o perdere. Aceta tema reciproca a paralisatu necesarminte activitatea diariului din cestiune: fū o tema funesta aceta! . . .

Din partea mea, aceta tema a fostu destulu de motivata: publicarea diariului pe sepele proprii unu semestru, esige o suma destulu de ponderabila si demna de precautiune; — dar tem'a publicului, a fostu o tema puramente chimerica. Deca trei sute de persōne anticipau pretulu d'abonamentu, sistarea diariului erā evitata. Si ce perdere ar fi fostu aceea a unui abonatu, care nu primesea diariulu, in confrontu cu cea a diariistului care nu primesea abonamentele ?!

Acei onorabili o suta de abonati, cari au avutu curagiulu de a anticipā pretulu d'abonamentu, se pardonēdie! Densii potu vedē cumca unu fatalu pessimismu din partea publicului este oulpabilu . . . *)

Acum i vom satisfacē. „Mai bine tardiu decatu nici-candū! Toti abonatii vor primi diariulu pe tempulu prenumeratiunei solvite, incepedu cu numerulu presentu.

Ca se ocolimu efectulu neșcrederei, — unicamente pentru aceta — publicamu diariulu d'ici-neinte in brosiure mensule (a caroru

*) Nu absolutminte! Publiculu nostru nu este unu publicu bogatu; totu crucerulu 'lu dora; apoi de pre multe ori a fostu — rea pacalita! Red. Alb.

contienutu ecuivalēca celui din doi nume se potu platī un'a-pentru-un'a. Astfelu nu mai este: se vedemu fi va interesu „Dacia-Traiana.“

In nici unu casu, io nu sum dispus ingropā ideii'a, abia nascuta. Io am totu dera in succesulu luptei engagiate, pre voiu desperā nici o data in viitorulu mele, — dum spiro, supero. —

Adversitatile, deraiuniile, lasitatile, cilitatile, egoismele, indiferentismele, pe si tradimentele ce me impedece, si me impedece inca, nu me vor potē decide nic se abandonēdieu immensa mea sperantia carei fortia este superiora tuturoru fortostile. Am, (deca certulu va concede,) cin de ani naintea mea, tempu destulu pentru lisarea unui idealu! . . .

Totu omulu vede prin prism'a p Raru se intalesou doi, cari se veda iectu sub unulu si'acelasi aspectu. Aceta sitate de aperceptiune provine din or din cristalinu si pupil'a ochiului . . . Pretulu nu vede decatu negru naintea sa; cu Shakespeare: „nefericirea este, de acutu,“ optimistulu vede numai rosa, ou Voltaire: „fericirea este, de a trat“

...a ce este, — deca opula criticata — n'ar fi
...publicului?!

Dar — noi mai suntem si speculativi,
...materialmente, ci moralmente; — ideile
...de dlu Bujoru sunt — pentru publicul
...parte mai mare noue si peste totu mai
...radicali, — logic'a urmata de dsa — mai cute-
...ata, limbajulu mai francu si mai energiosu,
...de catu ale nostre; — ci bine: las' se veda lu-
...mea, las' se se convinga amicu si inamicu catu
...de moderata este „Albina,” catu de departe
...este ea de radicalismu! Las' se veda si se cu-
...nta, domni de la putere la ce au a se astept-
...ti in viitoriu, deca nu se vor scooti de tim-
...puriu a parasi lunecosulu terenu alu estreme-
...ru, care ne-aperatu cauta se provoca — si de
...alta parte estreme!

Am pusu aceste materii straordnari,
...mai pentru ca sunt atari, in foisiora; dar
...criticele nostre, pentru ca se fia scurte si pu-
...ria la looulu loru, ne-au determinatu a le a-
...licia in forma de glose, prin ce credemu ca —
...erile dlu Bujoru devinu tocmai si mai in-
...presanti, er reflexiunile nostre — o adeverata
...alama pentru ele!

Acetee ca de explicatiuni prealabili pen-
...u cele ce incepemu astadi in foisior'a nostra.

Pesta, in 10 iunie n. 1873.

(Memorabilu si demnu de consideratu!)
...aseta magiara conservativa „Magy. Politika,”
...orulu seu de dominec'a trecuta, face biog-
...a repositului prinoipe Cusa, apretiuindu
...rtatile si — amintindu-i si defeptele, resp.
...raieles. Convine intr'at'a cu judecat'a no-
...ra, ca — Cusa a fostu destinatu de sorte
...tra lucruri mari, dar elu nu si-a cuprinsu
...siamarea!

Memorabile este urmatori'a sentintia
...agurului:

„A fostu unu secretu publicu, ca la ini-
...a domitoriului Cusa nu s'a potutu strabata
...edu prin budoarul amantei sale, Maria
...noviciu, cea-ce asupra unui stepanitoriu
...ria arunca o lumina dubiosa si suspitiosa,
...dar dar si acel'a de cea mai buna si mai no-
...bina!”

Experiinta a doveditu colatantminte ca,
...de interesele publice pre suntu invescute cu
...de vreunei muieri, acolo carulu afaceriloru
...une se prinde n' astfelu de balta, de unde
...mai abia prin multa intieptiune a urmato-
...ru se pote scoate Cusa pre catu a peca-
...tu a si patit'o. —

La acetee cuvinte, spontanminte ni aparu
...ulu acelu conducetoriu de afaceri publice
...noi, carele in asemenea lumina dubiosa si
...picioasa ca si Cusa o deniora, cerosa a-si
...stauru nimbulu vediei struncinate, prin me-
...le polititali!

Este conoscutu, ca — si Cusa se incungiu-
...e cu o turma de spioni; — si bine: ce i-a
...catu?!

Inca mai rou l'a blamatu.

Apoi — Cusa ar domitoriu potericu;
...dispunea de o tiara, cu totu aparatulu ei; si
...totu n'a fostu in stare a-si repara prin me-
...sura polititali ved'ia si autoritatea perduta prin
...cretiurile poleloru unei femei patimasie!! —

BRASIOVU, in 5 iunie n. 1873.

Multu stimata domnule Reductore!

Vin a Te rogá pre frumosu, se-mi dai
...at'a locu in pretiu't'a „Albina,” pentru unele
...rectificari si reflexiuni in materia de interesu
...publicu.

Ajungendu Redactiunea „Telegrafulu
...Romanu” in numerulu 40 din 17/29 maiu a. o.
...cu reportulu despre lucrãrile sinodali din anulu
...acost'a pana la siedinti'a a X. cu ordinea dilei:
...referad'a comisiunei scolari si anume propunerea
...pentru casarea postulu salarisatu din sen-
...natulu scolasticu etc., — dice aceea onorab.
...Redactiune intr'o nota din partea sa: „dãmu
...locu unoru cuventãri in extenso, pentru ca se
...veda publiculu cum a urmatu desbateroa,” si
...apoi inregistrãdia indata o cuventare ca din
...parte-mi.

Acosta cuventare, desi in generalu are
...firulu ideiloru mele, ouprindendu in sene mul-
...te, din ceea-ce am diu eu, asia precum le am
...diu; ca d. esemplu pasagiulu: ca scõlele nostre
...popolari, facia cu spiritulu si recerintiele tim-
...pului prezente se afla intr'o stare forta deplora-
...bile” etc. dar inea contine mai multe dise de
...ale mele mai multu seã mai putienu schimbate
...ca se nu diu chiar falsificate.

Asia de esemplu alini'a, unde se dice:
...membrii sinodului archidieceanu de trei ani de
...dile,” eu am diu: „membrii sinodului de
...acum trei ani.” Mai la vale in alini'a: nemic'a
...nu s'a facutu in cestiunea scolaria, nici lãfa nu
...s'a incasatu in anulu primu, etc. ba nici Con-
...sistoriulu archidieceanu n'a recunoscutu nece-
...sitatea d'a tramita pre referintã etc. trebuie se
...fia: lãfa nu s'a spesatu, Consistoriulu a recu-
...nescutu necesitatea da a semita pre referintã
...scolasticu” etc, ceea-ce se vede si mai la vale, unde
...Consistoriulu, venindu a se sous'a — dice, ca
...acost'a a fostu numai cu nepotintã, fiindu im-
...pedecat respectivulu asesoru salarisatu prin
...referada in locu.

Totu asia se are lucrulu si in privinti'a
...amintirei stãrei scõleloru din Fraacia; tãto se
...vedu in acosta cuventare schimbate. Eu am
...provocatu la reportulu ministrului rapublicei
...francose de cultu si instructiune publica Jules
...Simon, etc; in cuventare se ivesce, Jules Favre.
...Eu am adusu nainte reprotulu ministrului de
...cultu si instructiune publica Caval Stremayer,
...despre starea scõleloru din Austria transilaitana
...in anulu 1872; cuventarea vorbesce de Cis-
...laitania. *)

Nu mai putienu schimbatu este lucrulu
...si in privinti'a provocãrii mele la scõlele sãsesci.

*) Cis si Transilaitania, sunt nomenclatiuni
...technice, si asia-dara stabili. Ori de unde conside-
...rata, partea vienesa este „Cis,” er partea ungrãse, a
...este „Trans!” R e d.

Eu am diu „dar ce se ne ducomu asia departe,
...se cautamu in jurulu nostru, aici a casa, si am
...adusu ca desi mi va concede fia-cine ca scõ-
...lele sãsesci sunt nedisputabilmente — cele mai
...bune in tãta Transilvania; totusi sãsii se sile-
...scu cu tãte medilõcele se le redice la o stare si
...mai infortõria, provocandu-me le unu artiolu din
...„Hermandãdter Zeitung,” care intre altele dice:
...„deca nu ne vomu silã ca scõlele nostre se fia
...cele mai bune in patria; ne voru suprimã cele
...lalte natiuni.”

In privinti'a impresiunei, ce a facutu re-
...portulu ministrului republicanu si propunerea
...lui in cestiunea scõleloru a supra republican-
...loru si monarchistiloru, avendu eu despre acõ-
...sta date secure in mana, am diu, conformu
...acelora, ca republicanu au primitu acost'a cu
...multimire; er monarchistii cu indignatiune si
...necasu; fiindu adeca infatisiata acosta stare
...decãdiata a scõleloru ca o consecintia si unu
...eflusu alu monarchiei. — Asupra monarchist-
...loru deci a feoutu o impresiune, precum seã ve-
...de treb'a, si parva licet comparare maguis, —
...intocmai ca si cuventarea si propunerea mea
...a supra venerabilulu Telegrafu!

Din si intre acetee impregiurãri, deohiaru
...cuventarea cestiunata de neautentica, — de
...schimbata — parte mare, essentialmente in in-
...tietesulu ei. Nu voiu eu inea nici decãtu se atribu-
...iescu modificaliãre, facute in cuventarea mea vre-
...unei in tentiuni, ci numai impregiurãri ca, in
...sinõdele nostre nu se facu insemnãri stenografica
...formali si regulate, si deca s'a si stenografatu
...cuventarea mea, nu s'a stenografatu din deto-
...rintia, ci numai din intemplanã, fara inea se se
...fia colatiunatu ou mine, dupace s'a serisu in
...curentu, precum este usulu parlamentariu. Apoi
...inasa Redactiunea sustiene intr'o observare
...propria: ca nu se pote seã fi vorbitu oratorele
...as a ceva! —

Finindu acum cu observãrile, ce am
...avutu a-le face in privinti'a cuventarei mele
...publicate in „Telegrafulu romanu” ca autentica,
...fora a fi ca atare, trebuie se me intorcu ou
...mare neplacere la not'a on. Redactiuni in
...privinti'a epitetulu: „deplorabilu.”

Minunatu lucrul Venerabilulu „Tele-
...grafu” s'a sentitu vatematu, pentru cele-ce am
...diu eu in sinod. archidieceanu: cumca terenulu
...scõleloru nostre populari este tielina plina de
...spini si de polomida, si ca este o necesitate
...imperativa, ca referintele scolariu se puna
...man'a si se-lu cultivate, cautandu tãte medilõcele
...posibili pentru redicãrea scõleloru nostre din
...acosta stare deplorabile — dupa proverbulu:
...„flectere si nequam Superos, Acheronta mo-
...vebo.”

Se vede trebã — ca nu i a placutu de
...felu venerabilulu „Tel. Rom.” si-lu impinsera
...cei seraci cu duchulu, a face stelutia, la care
...eu acum i respundu ca, in adeveru este deplora-
...bile, ba de trei ori deplorabile, candu unu
...barbatu, in mai multe privintie insemnate,
...Redactoru alu „Telegrafulu Romanu” si
...asesoru consistoriale, se affiesce a recunosce

si marturiã reulu si deplorabilitatea, id care
...se afla scõlele nostre! Candu am diu eu, ca
...starea scõleloru nostre este deplorabilã, am
...diu'o, ca se-le cunoscemu si cunoscendu
...ca starea aceloru este rea, este deplorabilã
...se ne silimu din respoteri a-o face buna.
...Si apoi la acost'a am purcesu din insusi
...reportulu Venerabilulu Consist. arch. Sãu
...pote sustiene cine-va altu-ceva, candu aude
...pre Consistoriu reportandu, ca din omnia si mai
...bene de scõle, abia cãte va dieci sunt prove-
...diute ou requisitile necesari, er 175 amenintiate
...a fi prefacute in scõle comunali, si laute div
...manele nostre; er dintre cõpãii obligati a car-
...cãstã scõla, factioce cercetand'o numai 30%,?!
...Auditi intieptiune! auditi consciintia! „Tele-
...grafulu Rom.” le tace tãte acetee, outasandu a
...dice, spre a-se inieclã pre sene si pre altii,
...„ca scõlele nostre facu onõre archi-diecei in-
...tre scõlele altoru confesioni din patria.”

Aci in adeveru nu affu cuvinte fora de a
...vatemã, si a vatemã nu voiu pre nimenu! de
...aceea rogu numai pre on. cetitori ca se com-
...bine die acosta asertiune a Telegrafulu Rom.
...cu cea urmatoriã, unde dice: „Omnia eci-
...pariescu in publicu, seã aida atãta consciintia, in-
...edtu se judece ca legile patriei nostre au fostu
...pana ieri-alalta-ieri numai pentru nobili si pri-
...vilegiati — si ceea-ce nu s'a facutu in 400 de
...ani, nu se pote face in 10 se 20 de ani.

Auditu acum contradicere! reconõsce „T.
...Rom.” ca nobiliu ungru si privilegiatiu asai au
...lucratu la scõlele loru 400 de ani, reconõsce si
...aceea ca ce au facutu altii in 400 de ani, n'am
...potutu face noi in 10 se 20 de ani; si apoi
...totu i place a afirmã ca, „scõlele nostre intre
...ale colorulalte confesioni ni facu onõre!”

Lucrulu nu este inea asia, Venerabile Tele-
...grafu! Astea tãte sunt numai frase, o amagi-
...re silita, o linguire contra cei ce pãrta via'a, o
...portiune de opiu ca se-si pãta continuã som-
...nulu! Totu la somnu, la lanõdire si descura-
...giare trebuie se duca argumentulu ca, „ce nu
...s'a facutu in 400 de ani, nu se pote face in 10
...se 20 ani.” Asertiunea acost'a este falsa. Ac-
...cidu in puncto, quod non speratu in anno.
...Ce nu s'a facutu in 400 si 4000 de ani, se pote
...face in 2, in 4, seau in 10 ani — dovãda in-
...ventiunile cele mari din timpulu din urma: te-
...legrafulu, vaporulu si celelalte. Deplorabile este
...n adeveru, Venerabile Telegrafu! ca in intune-
...reculu trecutulu de 400 de ani nu s'a facutu
...nimicu, dar de trei ori deplorabilu este ca —
...astadi, in tresutiã trei ani de dile nu s'a facutu
...nimicu, desconsiderandu-se conolusele sinodali
...intr'atãt'a, incãtu se nu se pote asterne Sinodu-
...lui archidieceanu nici macar unu conspectu de-
...spre starea lucrulu! Vai vos etc! ca tãneti
...cheile imperatãsi si nici voi na intrati, dar nici
...pre altii nu-i lasati se intre! — Apoi inca u-
...n'a ni spune Telegrafulu; i place adeca a dice
...ca eu cunoscu scõlele nostre numai din audite. —
...Tare se inieclã, candu sustiene acost'a; pen-
...truc: ou abstragendu dela pusetiunea mea an-
...teriõra de capitãnu supremu in districtulu

...a mea io vedu totu verde nainte-mi, cea
...se dice: sperantia!

Idealulu meu in ochii pessimistiloru este
...„pium desiderium,” in ochii positivisti-
...u o utopia; in ochii optimistiloru dejã o rea-
...tã: in ochii mei inea acestu idealu, con-
...clã de imaginatiune, este numai o Daco-Ro-
...gia libera si un'a, in viitoriu realizabila —
...se realizare necesitãta eforturi prodigiõse,
...sistentia, si sacrificii enorme: — „lucruri
...me” — dupa unu, „inutile” dupa altii, dupa
...apoi „lucruri facilissime;” dupa parerea
...mea, lucruri pentru fortiele unui gigante:
...unu poporu e unu poternicu gigante-co-
...gru!

Fora a fi studiatu opera „l'Art de se ren-
...dre heureux par les songes,” (aparuta in Paris
...1866,) io opinediu ca, unu poporu care visãza
...liberãrea patriei sale, de recuperãrea inde-
...pendentiei sale, nu este de planu: elu este
...una capace, — adeca are fortia necesaria,
...a realizã acestu vis; dar visulu vine
...preu: trebuie se iubesci patri'a ca se visedi
...libertatea ei!... Romanii — vai! din se-
...ra servitute, au uitatu acestu cultu, propriu
...si poporulu liberu: in o servitute politica
...de lunga, spiri ulu nationalu s'a servilitu,
...ulu s'a stinsu in umilintia, virtutea a de-
...scãtu in solavagiulu secolaru: sub tirãni'a

straina onorea nationala a devenitu servilismu!
...Cine se nutrãca amorulu patriu? — Teneri-
...mea, florea natiunei, viitorulu si speranti'a pa-
...triei, acosta flore inca ne-atina de veninulu
...mortiferu alu servitutei, acosta junime a cãrei
...consciintia este inca necorupta, — ou amorulu
...sinceru, ou intentiunile pure, ou sufletulu su-
...blimu, ou sãngele ferbinte, ou entusiasmulu
...perpetuu, ou aspiratiuni nobile, ou scopuri des-
...interesate, ou onõrea nepatata, cu libertatea ne-
...arvunita, ou viitorulu in perspectiva, ou tre-
...cutulu nemaoulatu, ou presente in mana, ou
...suvenerile dulci, ou sperantia de auru, ou ou-
...ragiu in peptu, cu vigore in ósa, cu focu in
...vine: acosta tenerime este chiamata a resbu-
...pe mam'a maltratata, a restabili patri'a muti-
...lata, si a spelã rusinea de pe numele de „Ro-
...manu!”

De la generatiunea aspiranda nu se pote
...pretinde de catu protectiune. Parinti nostri
...sunt preocupati de prezente; ei nu se potu de-
...dicã venitorulu, la crearea cãrui sunt ohiamati
...tunerii, caroru si apartiene. Ori-cãtu de splen-
...didu ar fi crepuscululu, elu descende; aurora
...inse se inaltã la tronulu dilei. Junimea trebuie
...se formedi ante-gard'a trupe, carea merge se
...reconõstãdie libertatea patriei.

Junime, nu tradã misiunea ta!...

Amorulu patriei singuru pote preparã pa-

triei unu viitoriu ferice, in compensatiune pen-
...tru unu prezente ultragiosu; amorulu de patria
...a construitu grandõrea Romei, elu singuru a
...reconõsatu libertãtãle perdute; amorulu pa-
...triei numai posede fortia de a frange lãntiurile
...sclaviei in cari jace poporulu Romanu — lãnti-
...uri, acum devenite mai usiõre, dar cari sunt
...multu mai rusinõse ca in tempii trecuti!

Tãte poporele valorõse au frantu acele
...lãntiuri; cele ticalõse le mai supõrta spre rusi-
...nea loru. Pana candu poporulu romanu isi mai
...insulta originea latina, isi mai tradãza patri'a
...se mai rebelãza contra decretulu curescu, prin
...suportarea jugulu strainu? Pana candu popo-
...rulu romanu, descendentulu unui poporu regat,
...se mai prosterne nãntea Magiãrulu, a Turcu-
...lui si Teutonulu? Pana candu o nepotii Ro-
...mei, carea dictã lumei legi, pana candu mai
...primiti voi ordini de la Pesta, de la Viena si
...din Stambulu?

— Pana candu amorulu patriu dõrme in-
...voi, si pana candu mai urmati esemplele ace-
...loru ce diu ou Voss:

„Das Vaterland! Was Vaterland?
...Der Topf, der Topf ist Vaterland,
...Das Uebrige sind Fratzen!“

Pana atunci! *)

Unu geniu care se descopere junci gene-
...ratiuni secretulu fortioru sale, care se-i in-
...spire indignatiune pentru servitute si eroismu,
...pentru libertate, unulu care se organizãdie le-
...giunile patriei: acelu geniu ar potã ingãgiã
...celu mai seriosu rehelu ou inimiciu rasei nostre,
...si — in duõs-pre-diece ore elu ar potã vendicã
...doi-spre-diece secolu de rusine si de suferintã
...!**)

Unde este acelu Mesia?

— Are se vina: prepara-te Junime! —
...Roma, maiu 1873.

A. B.

*) Pecatu de atãtea frase, fora a explicã sem-
...burele, essintia, adeca legea necesitatã absolute!
...Altfelii pricepemu noi, ceea-ce vrã se dice dlu Bu-
...joru; vom spune-o si noi, dar respicatu, ou argu-
...mente dupa legile naturi, in cãtu de sicuru vom fi
...priceputi bine, de amicu si inamicu. — Red. Alb.

**) Er unu adeveru, exprimat in limb'a floriloru!
...Cultur'a nationalã; desepãrea consciintiei si
...voientiã nationalã. Pana atunci Mesia este o fa-
...bula, er atãntã — de prisosu! Acost'a o cãtu
...contrãriã essintiatã nostre nationalã, si — de acõ-
...ni impedece — prin tãte medilõcele — cultur'a na-
...tionalã! — Red. Alb.

Fagarasiului; ca membru alu sinodeloru si congreseloru de la inceputulu loru, catu si ca membru alu consiliulu scolasticu in municipiulu Fagarasiului, unde fieru am luptatu pentru elucubrulu confesionalu ala scoloru nostre, am avut ocaziunea a vede si a-mi convinge prin date statistice, nu tocma in facia vesela si din-auditorie — despre scolele nostre confesionale.

Sau dora intelege „Telegrafulu,” candu dice: *prae audite*, si reportulu venerabilulu Consist. archidicesanu? Apoi da, atunci cunoscu starea scoloru nostre si din audite, — precutu am auditu adeca din mentionatul reportu in parte numai, — pentrucu, cum am disu mai sus autu reportu detaliatu si deplinu luminatoriu nu s'a asternutu!

Dar parintele „Telegrafulu” dupa cecele afirma asi mi se imparc, ca nici scolele nostre confesionale, dar nici celelate din patria nu le cunosce nici macar din audite.

Avemu dara se cunoschemu scolele nostre confesionali din propria-ni intui tiine, si acest'a este scopulu si, niusint'a sinodulu archidicesanu, prin alegerea unui asesoru referinte in senatul scolasticu.

Venerabilulu „Telegrafu” in sa — se vede treaba ca eu duoi si-a facutu mendrele, si ei au facutu; cu sum ala treilea, dar eu mine se scie, ca nu si le va face Eu, in numele lui Domnediu — sum resolutu, a face totu si totu pentru ajungerea scopulu, a nu cruti'a, nimica, nici pee mine, nici pre altii. *Salus scholarum suprema lex are se-mi fia.*

Contediulu intru ajungerea acestai mar-tiu scopu pre sustignere din partea Venerabilulu Consistoriu, pe conlocarea parintiloru protopopi si parochi, pe infiuutu a binefacatoria a inteligentiei precum si pre buna vointia poporulu.

Acestia sunt factorii, la cari sperediulu, er geniulu conducatoriu si insuflatoriu 'mi este si mi va fi: *Sinodulu archidicesanu, — amen!* *Lemoni.*

S-Nicolaulu-mare, in iunie 1873.

Multu stimate dle Redactore! In 2 maiu, la serbatorea nostra „Constantina si Elena,” avu lotu in biseric'a nostra romana-serbesea — unu actu, ca e dreptu, de importantia numai locala, dar totusi de o insemnatate, ce merita a fi insemnata in foia nostra nationala „Albina.”

Caltunarii nostri romanii, prevediendu ca cu timpul totu canta se ne despartimu de catra fratii serbi, caci — ori catu frati in viet'a privata, sociala, totu suntemu de nemuri si sorti diferite, si deca este ca pre viitoriu se ne desvoltamu fie-care pre calea si in directiunea sa nationala, impreunati totu numai pedeca am fi uniti oclor'a lalt! — prevediendu diu si redugandu acest'a, bravii nostri maistori caltunari: seu oisitari, s'au ingrigitu de si-au procuratu unu propore alu loru propriu, frumosu si mare carele cu ocaziunea numitei serbatoru patrionale — cu mare pompa si spre mare bucuria a poporatiunei nostre intrege se santi si se asiedia in sant'a biseric'a comuna.

Patrona a fostu frumosulu prapore, la actulu de santire, multu gratios'a domna Emilia Bogdanu, nascuta Cociulea, socl'a deputatulu nostru distale, V. Bogdanu, carea opra praporele cu o plantica alba si lata, de metasa grea, cu o inscriptiune romana in firu de aur. Subzimpulu ceremoniei de santire, aduq' dmnisiore tenere frumose, Virgilia Popescu si Viora Sierbanu incunjurate inca de alte fetiice, totu in albu imbracate, tienceau capetele planticei.

Actulu santirei s'a indeplinitu prin dlu protopopu serbu George Nicoliciu, asistatu de preotulu localu romanu S. Popescu si de preotulu oape — din Baba Andreiu Vacarescu.

Nu numai poporulu din orasiulu nostru, ci si numerosi ospeti au participatu la serbatore, unde dlu parochu alu nostru rosti o cuventare bisericesea forte potrivita, carea misca inimelaturorur orestiniloru; — de asemenea tienu unu discursu ocaziunalu, si forte insuflatoriu, dlu Chetanu, unulu dintre ospetii assistinti.

Repetu ca, rar'a serbatore a essaltatu bucuria poporulu si mandra maistoriloru nostri caltunari; — nici n'au lipsitu urarile de fericire pentru toti participatorii, dar mai vortosu pentru domna patronesa, pentru dlu protopopu si ceilalti preoti ce functunara, pentru domni ospeti, ce ne onorara cu present'a loru, pentru

docintele romanu Gombosiu, carele s'a distinsu printr'unu choru pre frumosu, si in fine pentru fruntasiulu caltunariloru nostri prin a carui staurintia s'a procuratu frumosulu odor!

Ceoa-ce pre nationalistii nostri de aici mai vortosu ii face a se imbucura de astfeliu de acte, si ale atribui unu feliu de insomnatate ce trece peste intiesulu locale — e, caci ele dovelesc deoseptarea sentiului si formarea consciintiei nationale in poporulu nostru, si — din acestu punctu de vedere eu tienu ca merita se se face cunoscutu atari acte — ca de incuragiare si essemplu si altor'a. *)

*) Suntemu cu totul de acordu! — Red.

Avisu!

Se aduce la cunoscutia M. On. preotimi parochiale, a carturariloru si a onoratulu publicu romanu din jurulu Bisericei-albe, cumca renumitulu artistu romanu, I. D. Ionescu, din Galati in Romania, va veni din Oravitia la Biserica-alba in fostulu conf. militariu, pentru de a da 2 reprezentantiuni teatrale, si anume: *sambata in 2/14 si dominica in 3/15 iunie a. c.* in sala Hotelulu „Micsin.”

Deci subsemnatulu si tiene de detorintia a invita cu tota stim'a pre on. publicu romanu din juru peste totu si pre toti amatorii si patinitorii de artea teatrala frumosa deselinitu ca se nu pregate a profita de ocaziune, luandu parte si spriginindu totu de o data intruprinderea renumitulu artistu romanu!

Biserica alba, in 26 maiu v. 1873.
Cu salutare fratiessa.

Paulu Miulescu,
preotu.

Convocare.

Considerandu, ca promoverea intereseloru literarie in genere, si in specie a intereseloru pecuniarie ale asociatiunii transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu, reclama imperiosu tienera unei adunari generale extraordinarie a despartimentulu alu VI. mai nainte de ce asociatiunea transilvana si-ar tiene adunarea sa generala; mai departe avendu in vedere, ca prin departarea din opidulu Deva a dlui *Juliu Bardosi*, subinspectoru scolaru si membru alu subcomitetulu despartimentulu alu VI. subcomitetulu devine necompletu, si prin urmare impedeatu in activitatea sa, pana candu nu se va intregi prin adunarea generala a despartimentulu; — din aceste consideratiuni suborisii, conformu §-ulu 10 din regulamentul subcomiteteloru, si pre bas'a decisiunii subcomitetulu, adusa in siediinta de la 27 maiu a. c. au onoce a conchiamá prin acest'a pre onorabili domni membri ai Asociatiunii transilvane, precum si pre toti interesatii de prosperarea intereseloru nostre nationale la adunarea generala extraordinaria a despartimentulu alu VI. carea se va tiene in opidulu Dobra in 1 iuliu a. c. st. n.

Deva, in 1 iunie 1873.
Joanu Pasiu, m. p. *Alessiu Olariu*, m. p.
directore. *actuarius.*

Varietati.

=(Unu invetiatoriu diliginte) *Joanu Suctu*, invetiatoriu rom. or. in Chitighazu, indemnatu si de inspectorele scolaru *Chirilescu*, a instruat 24 de adulti, in anulu curinte, pentru cari a capetatu o remuneratiune publica de 74 fl. v. a. Dorimu se audimu si despre alti invetiatori romani asemenea lauda. —

=(Reuniunea invetiatoriloru unguiri din Bicharia,) intr'unu memorandu catra ministeriu, cere pentru invetiamentu 20 % de la contributiunile directe, si acest'a foia descliniere de — scole comunali si confessionali; caci tote fora descliniere lucra a lumina poporulu si aseoura patri'a! —

=(Hymen.) In 1 iunie an. cur. s'a celebratu in biseric'a orientala din Santu-Nicolaulu-mare, particepandu o mulime de ospeti distinsi, cu mare pompa cunun'a domnulu *Toma Veres-Rosiescu*, concipistu la ministeriulu uog. reg. de culte si instructiune publica, cu tener'a si amabila dmnisiora *Natalia, fiica domnulu* albegatu dietalu, *Vinceniu Bogdanu*. Ceriulu se binecuvinte acesta sacra legatura de amoru si se impletessa juniloru casatoriti cunun'a unei vietii pline de fericire.

=(Necrologu.) *Petru Dalea*, preotu rom. or. in *Eravci* (c. Biharii), in numele seu si alu fiulu seu *Georgiu*, si *Georgiu Popa* asessore ref. in consistoriulu din Aradu, cu inima durerosa face cunoscutu mortea iubitei sale soie, respective mame si sore: *Marta Dalea nascuta Popa*, repausata in 14 maiu a. c. in urmare dureriloru nascerii a doua, in alu 22. anu alu etatei si in alu 4. anu alu fericitei casatorie. *Fie-i tiarin'a usdra!*

=(Am trecut cu vederea d'a lua notitia,) deci venimu a ni face detorint'a si a insemna aici, cumca dlu *George Popa*, pentru multe alte ocupatiuni ce are, s'a retrasu de totu dela Redactiunea foiei oficiale diocesane „*Lumina*” din Aradu, si astadi este redactore respundiatoriu la acea foia dlu protodiaconu si profesore de teologia *Joane Goldisiu*. — Unu amicu din Aradu ne reflecta la acesta schimbare specialu, pentru ca reflesiunile ce se fecera de *langu Muresiu* in „*Albina*” nr. 38, asupra unor articii din „*Lumina*” in cestiunea administratiunii de scole, — nu cumva se se credea a privi pe dlu *G. Popa*. —

=(Idololatria.) Unele foi din „*Romania*,” si a nume in fruntea loru: „*Trompeta Carpatiloru*” si „*Poporulu*” din Bucuresci, „*Aurora Craiovei*,” er cele din Moldova mai tote, — ajunsera acum dupa mortea lui *Cusa* intr'o estasa atatu de escesiva, in catu nu se mai multiimescu a-i insira si constatá virtutile si meritele, oi mergu pana a-lu *indumnediet* si — pe intre-cute i dau epitetulu de — „*mare*,” *Alessandru celu mare!* — Noi numai un'a am dori, aceea ca fratii si colegii nostri, cei-ce credu ca facu o buna politica prin acestu ultragiu, se recugete si la partea aversa! Deca intr'adeveru principele *Cusa* a fostu unu domnitoriu atatu de mare si minunatu — *siepte ani de dile*, ce miserabile trebus se fie fostu si intieligint'a si poporulu Romaniei, de nu s'a miscatu unulu ca se-lu apere — nici nemediositu dupa 10 fauru 1866, si nici cu ocaziunea sufragiulu alegatoriu si a aducerei lui *Carol* in tiera! — Noi tienu ca ori-ce esageratiuni morale, in locu se foloseca — tocmai strica, fiindu ca *confundá spiritele*. Apoi convictiunea nostra este, ca — dupa siapanires de siepte ani a nemtiului in in tier'a Romaniloru, *purulu adeveru ajunge deplinu, pentru ca principele nationalu Alessandru Joanu*, pre langa tote defeptele si chiar peccatele sale, astadi se fie plansu si binecuventatu de natiunea romana intrega.

=(Necazulu unuia pentru timpul perdutu si multa grige in taina!) *Magy. Polg.* ni spune despre unu cunoscutu alu seu, carele avea unu orologiu de casa, pre care 15 ani regulatu l'a trasu pe fie-care dia la mediadi, — candu dupa cinci-spre-diece ani afla, ca acelu orologiu era facutu ca numai la 14 dile se fia trasu o data! Necazulu omulu se fia fostu ne-spusu, caci 15 ani a continuatu pe fie-care dia unu lucru, si a portatu o grige de giaba, foranici o lipsa! — Ei, dar ce se dicemu, milioneloru de omeni, cari cu fumatulu de tabacu, pre fie-care dia, in tota viet'a loru, foranici o lipsa si nici unu folosu — perdu nu numai multu timpu, ci si cheltuescu multi bani?! — Vor dice fumatorii ca — *si facu placere*. Apoi da, tocmai placerea celu ce — fora nici o lipsa si nici unu folosu si tragea orologiuulu in fie-care dia, — seu a copiiloru mici, carii si-sugu degetulu; — numai inca cu aceea deosebire, ca — mai cheltuescu si bani pre nemica! —

Concursu.

Pentru implinirea vacantei statiune invetiatoresci din comun'a *Straja*, in fostulu confiniu militariu, se deschide prin acesta concursu pana la 19 iunie /1. iuliu, cu urmatorele emoluminte:

- In bani gata 276 fl. v. a. anualu, si cartiru naturalu cu gradina de legumi;
- Invetiatoriulu e indatoratu a fi si cantoru la sant'a biseric'a, a particepa la ingropatiuni si praznice, totu pre salariulu sus atinsu. Competentii sunt avisati a si tramite recursel e provide dinte cu documentele necesarii despre moral'a si despre calificatiunea loru invetiatoresca, pana la terminu, (candu va fi si alegorea.) catra Onor. *judatiu cerculac in Karlsdorf*.
Straja, in 26 maiu, 1873.
In contielegere cu Senatul scolariu localu.
Nicolau Bugasu,
ca presiedinte alu senatulu scol. localu.

Concursu.

Pre bas'a concessiunei de 11 m. nr. 748, referitorie la edificarea unei gr. or. confesionale romane in comun'a comitatulu Timisiu, subzimpulu comitachialu, conformu planulu si proiectulu aprobate de venerab. consistoriu diocesobhide prin acest'a concursu de licitatuendo.

In proiectulu de spese pentru scoala, sunt urmatorele sume:

1. Pentru lucrulu zidariulu, (Maurer Arbeit,) si alu tigliariulu acoperitoriu, (Ziegeldecker Arbeit,) fora materialu; er alu petriariulu (Steinmetz Arbeit) cu materialu, — la olalta . . .
2. Pentru lucrulu lemnariulu, (Zimmermann Arbeit,) cu materialu
3. Pentru lucrulu mesariulu, (Tischler Arbeit,) cu materialu, si a sticliariulu (Glaser Arbeit) . . .
4. Pentru lucrulu laotariulu, (Schlosser Arbeit,) si alu faurulu, (Schmid Arbeit,) cu materialu . . .
5. Pentru lucrulu tinichiarulu, (Spengler Arbeit,) cu materialu . . .

Doritorii de a intreprinde ziditei scolei sunt avisati, a se infacisa in licitatiune, care se va tiene in 3/15 iunie dupa servitulu a. liturgie in biseric'a unde pre langa depunerea vadiulu usita pretiulu de estimatiune, se va intreprindtiunea si incheierea contractulu, care ordinatiunei ven. cons. 22 oct. 1871. op. 457, se va subterne vener. consistoriu cesanu spre revisiune si ulterioara aprobatiune.

Planulu edificandei scole, precum ditiunile se potu vede in facia loculu dnu comitatulu parochialu.

Datu din siediinta comitetulu parochialu in *Aliosiu*, tienua la 20 maiu 1873.

Dem. Vladu Mihailu, m. p. presied. comit. parochialu.
Veniaminu Martini, notariulu comitat. parochialu.
Cu seirea si invoirea dlui inopariulu *Luca Calaceanu*.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de C. pre langa nepotinciosulu parochu din *V. Dimitriu Popoviciu*, protopresb. Biseric'a se publica concursu cu terminu pona in a. c. cal. vechiu, pre langa emolumintatorie:

- a) a trei'a parte din sesiunea parochiala
- b) a trei'a parte din biru si din venitul parochialu
- c) a trei'a parte din casele titorie de posesus numitulu parochu, adeca: din case. —

Doritorii de a ocupa acestu postu a-si tramite recursel e, instruate amesuratiunele organice bis. si adresate catra parochiulu din locu pona la terminu sus insemnatu — catra d. *Iosifu Popoviciu* protopresbiteru in *Jam*.

Vraniuti, 19 maiu c. v. 1873.
In contielegere cu Dlu protopresb. *Comitetulu parochialu*

Concursu

La statiunea invetiatoresca vacanta din comun'a *Olosiagu*, in protopresv. Lugocottulu Carasiulu, se deschide concursu n 16 iunie st. vechiu, a. c.

Emolumintele sunt: 300 fl. v. a. anualu, 4 jugere de pamentu, 8 orgii din cari are a se incaldi si scoala, 20 c. inmortentari fora, si 40 cr. cu liturgia liberu cu gradina, grajdu si siopronu.

Concurentii au a adresa recursel e te in sensulu statutulu org. catra on. parochiulu gr. or. din *Olosiagu* si a le dlui protopresv. *George Pesteanu* in *Olosiagu*, 22 aprile 1873.

In contielegere cu dlu protopresb. *Comitetulu parochialu*